

สิทธิได้รู้ของประชาชน : ทำไมต้องมี พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ

รับรองสิทธิประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐ
เพื่อความโปร่งใส และคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

สิทธิได้รู้ (Right to Know)

• ด้านการบริหารบ้านเมือง

- การเปิดเผยข้อมูลของรัฐ ทำให้ประชาชนรับรู้ที่รัฐทำอะไร ตัดสินใจอย่างไร ใช้งบประมาณตรงไปตรงมาแค่ไหน
- ประชาชนสามารถตรวจสอบและเสนอความคิดเห็นได้ ทำให้การบริหารบ้านเมืองไม่เป็นเรื่องลับหลัง

• คุ้มครองข้อมูลราชการบางประเภท

- ข้อมูลบางเรื่อง เช่น ความมั่นคง ความปลอดภัยของ ประเทศ หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการดำเนินการ ไม่สามารถเปิดเผยได้ทันที จำเป็นต้อง “เก็บเป็นความลับชั่วคราว” เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายต่อสังคม

• คุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

- ข้อมูลของประชาชนที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ เช่น ข้อมูลทะเบียนบ้าน เลขบัตรประชาชน ข้อมูลสุขภาพ ฯลฯ ต้องได้รับการปกป้อง หน่วยงานรัฐไม่มีสิทธิเปิดเผยหรือใช้ข้อมูลเหล่านี้โดยพลการ

• ด้านการพิทักษ์สิทธิประโยชน์

- เมื่อประชาชนเข้าถึงข้อมูล จะรู้ว่าการดำเนินงานของรัฐเป็นไปตามกฎหมายหรือไม่
- ลดปัญหาการเลือกปฏิบัติ เพราะทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมในการรับข้อมูล
- ถ้าข้อมูลของรัฐกระทบสิทธิของประชาชนหรือชุมชน ประชาชนสามารถโต้แย้งและปกป้องผลประโยชน์ของตนเองได้

• **สรุปสำคัญ**

- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีเจตนารมณ์หลักคือ เปิดให้ประชาชนมี “สิทธิรับรู้” ข้อมูลของรัฐ ตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้อย่างโปร่งใส ปกป้องสิทธิของประชาชนและข้อมูลส่วนบุคคล พร้อมทั้งรักษาความลับของข้อมูลที่เหมาะสมต่อสังคมโดยรวม

